

Carta oberta per a una causa oberta

MANEL GARCIA GRAU

ASSAIG

Isabel-Clara Simó, *Sobre el nacionalisme (Carta al meu nét)*. Pròleg de Josep M. Ainaud de Lasarte. Columna Edicions. Barcelona, 2000.

Benvolgut lector: heus aquí una carta d'Isabel-Clara Simó (adreçada a un nét encara *virtual*) que va dirigida directament al cor de la consciència i del compromís. I això és així, perquè, tal com diu esplèndidament l'eminent Josep M. Ainaud de Lasarte al pròleg, l'autora alcoiana de naixement i catalana de professió aprofita aquesta ficció d'una carta dirigida a un hipotètic nét per a escriure "de manera intel·ligent i de bon llegir, un autèntic manual sobre nacionalisme. I ho aprofita per desfer malentesos, enfron-

redat conceptual i lèxica que ja voldrien molts polítics esdevinguts ara en *demòcratas de toda la vida* que ha significat, significa i significarà ser i saber-se i voler ser nacionalista i català. I això no és poc en un moment com l'actual –mai no abandonat del tot des del franquisme, caldria dir– d'autèntic rearmament ideològic del nacionalisme espanyolista més ranci, constitucionalista (en la mesura en què els interessa ser-ho) i reiteratiu de la *indisoluble unidad del estado*. Sense anar més lluny caldria veure, als telediaris, quants pocs polítics de la dreta espanyolista creuen en la plurinacionalitat i plurilingüisme de l'Estat. En aquest sentit, com ben bé i nítidament diu (pàgina 33) l'autora alcoiana és que "de fet, el que els espanyols voldrien és que els catalans en general no sols fóssim els qui declaréssim que som espanyols, sinó que hauríem de declarar a més que aquesta identitat ens fa feliços. Només així començaria a esvair-se la sus-

insolidari. Volen dir que no estàs prou per *el resto de España*. Sorprenent afirmació –concreta– perquè, si vols per força, els catalans aportem a l'Estat un bilió de pessetes l'any... Cap al final d'aquest petit però ben sucós assaig, Isabel-Clara Simó esmenta el fet de la seua condició de l'ofici d'escriptora tot dient, entre d'altres coses, que "ultra els riscos i incomprendiments que ha d'aguantar qualsevol escriptor del món, els escriptors catalans reben a sobre els derivats de la seua condició de catalans. I això que dic és molt greu...". No voldria, estimat lector, desvetllar-te tots els ets i uts del llibre: crec que en aquest llibre hi trobaràs, si més no, una escriptora i una ciutadana –en el sentit més profund del terme– compromesa i coherent amb la realitat del seu país.

Certament, adreçada a un nét *virtual*, com a proposta alhora tangible i simbòlica del futur, Isabel-Clara Simó va confeccionant unes idees que són a la vegada senzilles però contundents, unes idees que manifesten, clar i ras, el que molts pensem en la nostra vida quotidiana sobre què vol dir obertament ser català –o valencià, mallorquí, andorrà, alguerès i basc, gallec, bretó, cors, guaraní, kurd i...– avui dia. Sembla, com podràs comprovar, estimat lector, com si l'autora anara arreplegant els pensaments i les reflexions que sobre la terra, la cultura i la llengua que vivim, respirem i estimem cada dia els qui som nacionalistes de base. I això també és així perquè, senzillament, Isabel-Clara Simó expressa allò que sentim molts dels que ens sabem hereus i partícips d'una tradició cultural i política i, a més ens sabem depositaris i portaveus de les veus que ens configuren com som i expliquen per què som com som. És més: ens manifesten que el més important no és sols el passat –del qual som i hem de ser els veritaders i conscients depositaris–, sinó sobretot el futur, per tal que puguem seguir sent a l'única terra dels nostres fills... o néts.

Com ben bé saps, envolgut lector, hi ha hagut molts llibres que han parlat sobre el nostre nacionalisme, des de Prat de la Riba fins a Jordi Pujol i des de Vicens Vives fins a Rubert de Ventós, Joan Fuster, Josep Guia i Joan Francesc Mira, per exemple. Aquest llibre d'Isabel-Clara Simó ofereix, d'altra banda, la virtut de no ser sinó un exercici higiènic de consciència i de conseqüència, una reflexió en veu alta –i possiblement políticament incorrecta– del que molts pensem sobre el nacionalisme, tant del nostre com del d'altri. I aquesta virtut de mantindre desperta i viva la nostra consciència és un autèntic repte en uns temps com els nostres on abunda i preval un neoliberalisme injust, una globalització mercantilista i una demonització de qualsevol manifestació nacional sustentada des de fora del mateix poder dels Estats. Un repte, estimat lector, que espero que compartesques amb mi. Rep una cordial abraçada.

Isabel-Clara Simó ha escrit un llibre sobre el nacionalisme

tar-se amb tòpics tronats, defensar amb passió la identitat dels Països Catalans i explicar els patiments de la seva infància a la postguerra sota el règim franquista". Quan llegiràs les paraules d'aquest llibre, envolgut lector, sàpigues que no trobaràs ni cap dogma, ni cap apriorisme ni cap definició enciclopèdica ni cap giravolt retòric de cap polític que vol palesar la seua (a voltes) complicada (re)visió del que ha estat i pot ser el nacionalisme per al segle XXI. Com en el seu dia va dir Joan Fuster, als anys seixanta i en un context molt més complex que l'actual, que "sóc nacionalista en la mesura en què un altre nacionalisme m'obliga a ser-ho", Isabel-Clara Simó –que es va formar intel·lectualment en una Universitat de València dels anys seixanta en què es respirava el compromís nacionalista de la mà del pensador de Sueca i de la veu de Raimon i amb més de 25 anys d'ofici literari i periodístic a les esquenes– no juga en cap moment a cap maniobra de retòrica: ans al contrari, directament i honestament va manifestant, amb una agilitat i una cla-

picàcia que senten davant nosaltres. Però si hi afegíssim que a més de ser espanyols no ens agrada gens Catalunya, sospitariem amb raó que ens hi mena l'oportunisme o el ressentiment. I ja se sap: Roma no paga els traïdors..." i tot seguit enumera diverses actituds dels espanyols respecte als catalans, com ara la del "refús directe, l'insult sense concessions. Afortunadament, aquesta no és la més generalitzada [...] perquè ja se sap que una de les bases més clares del nazisme és odiar un poble sencer...". En segon lloc, "hi ha qui no malparia dels catalans sinó del nacionalisme", idea ben habitual, simptomàticament, entre ciutadans d'un Estat que sempre veuen en l'altre el perill des dels seus avantatges i ressorts de poder. En un altre estadi, Isabel-Clara Simó esmenta els demòcrates en tots els aspectes excepte en el tema nacional, ja que "afirmaran que tens tot el dret a la teua llengua [...] i s'espanyolaran, però, quan sàpiguen que l'ensenyament del català és obligatori a casa nostra". Per acabar, l'autora esmenta que "una de les coses que et diuen és que et

NARRATIVA

Llarga vida al conte

JORDI CERVERA

Pasqual Mas, *Històries de la frontera*. Col·lecció *Lletra Llarga*. Edicions Brosquil. València, 2001.

Vicent Pallarès i Porcar, *El pes mosca*. Col·lecció *Lletra Llarga*. Edicions Brosquil. València, 2001.

Sempre resulta engrescador el naixement d'una nova col·lecció de narrativa, almenys contribueix a alimentar l'antídoto contra la manca d'esperança, la sempre present mort de la literatura i la cada cop més poderosa concentració empresarial. Aquesta vegada el remitent de la idea arriba del País Valencià. Edicions Brosquil enceta la sèrie *Lletra Llarga* dedicada a la narració i ho fa trencant un nou tòpic, el de les històries curtes, un gènere que, tot i que no gaudeix d'una bona premsa pel que fa a la comercialització, lluny de desaparèixer agafa cada cop més aire i més vida. Cap dels dos escollits com a mestres de cerimònies d'aquest bateig és un desconegut.

ELD DOS AUTORS

Pasqual Mas té tres novel·les, dos poemaris i és col·laborador de diferents publicacions culturals i director d'una revista de teatre. Les *Històries de la frontera* són un seguit de relats en què l'autor s'endinsa en un territori carregat d'ambigüitats on tot val i qualsevol cosa pot passar. Un seguit de situacions gens normals l'ajuden a bastir els seus relats i a aconseguir com a mínim una sorpresa, un seguit de petits ensurts que ens permeten entreveure que, com diu un anunci televisiu: "Hi ha altres mons però són en aquest".

Per la seva banda, Vicent Pallarès, guanyador de diversos premis i autor de guions de cinema i televisió, aprofita la coartada que li ofereix un premi literari per tal d'aixecar un seguit d'històries que, aparentment, només tenen el lligam de la participació, però que acaben conformant una mena de mosaic on es posa de manifest una realitat que no ens resulta en absolut desconeguda i que presenta damunt la taula temes que agafen la llengua com a rerefons i que, a més, es barregen amb les ambicions personals i un cert sentit de la tragèdia clàssica on tot acaba assolint una certa predeterminació irreversible que ho converteix en una mena de cercle tancat i que sempre recomença.